

MOTLATSA MOKANSALIRI LOKWALO LWA DIKGANG

Badiri ka nna le baithuti ba ba tlotlegang,

Ke dumela gore lona lotlhe le ile la itapolosa ka nako ya Paseka e e fetileng – kgwedithataro e setse e lebile go ya bokhutlong mme ke itumetse ka nako e go ka tshwaela ka ga “dintlhakgolo” di le mmalwa tse di ileng tsa diragala mo dikgweding tse nne tse di fetileng tsa 2007:

Re mabela ka sekgele sa Descartes sa bosense se se bonweng ke Moprof. Ockie de Jager le setlhopho sa gagwe. Sekgele se sa Descartes se atiholwa ke EU e le “Sekgele sa Nobel ” magareng ga ditlhopho tsa babatlisisa ba lefatshe. Mokgwa o o tseeneletseng wa go batlisisa wa setlhopho sa rona mo khamapaseng ya Potchefstroom mo go “gamma-ray” ya thutadinaledi ka go dirisa HESS (High Energy Stereoscopic System) ke thotloetso mo go rona rotlhe.

Go simolotswe ka katlego setheo sa kgwele ya dinao mo khamapaseng ya Mafikeng. Go ise go fete dikgwedi tse pedi ya nna fa re be re setse re tlhomile sengwe gape. Moeteledipele wa “English Premier Soccer League” , Sir Dave Richards, o ne a le moeti wa rona yo o tlotlegang. O ne a re tlotla ka se re se weditseng. “Premier League” e re abetse tshegetso ya diranta tsa dimilione tse nne tsa dibursari go baithuti.

Tona ya Thuto o ile a re ema nokeng a re tlotla ka go nna teng ga gagwe fa go bulwa dikago tse dintsha kwa khamapaseng ya Vaal Triangle. Tona o ile a kopana le batsamaisi ba setheo le ba khampase. Bone e ne e le batlhatlheledi (go akaretsa le mekgatho) le baeteledipele ba baithuti. O tlaotse yunibesiti ya BB ka mokgwa o go ileng ga simololwa momagano ka teng le mokgwa o ba e weditseng.

Motso wa Momagano wa Lefapha la Thuto fa tlase ga taolo ya Moprof. Mbudzeni Sibara ba ile ba etela yunibesiti ka 23 tsa kgwedi ya Moranang. Maikaelelo a ketelo e ya lenyaga e ne e le go bona ka bobone momagano e tsamaile jang. Segolo go ne go beilwe leitho mo go HR, IT, Ditšhelete le Mananeo a akademi. Fa go ne go sena go kopanwa le ditlhopho tsa Batsayaofisi ba Motso wa Momagano ba supile boitumelo ka tswelolepele e ba e dirileng mo tirisong ya Oracle (mo ba ileng ba ipuela ka bobone gore ba kgone sentle go se wele mo mathateng) Ba ntshitse le dikgakololo go ka tswelolepele jang gape. Ba lebisitse boitumelo go rona ka tswelolepele mo HR mme ba tshwaela gore yunibesiti ke ya ntlha ya go tsenela momagano e e ileng ya fetela pele go “cost to company” ya dituelo. Ba ile gape ba tshwaela ka ga maemo a rona a ditšhelete le ka tsela e go tsamaiwang ka yone ya go akaretsa ditekanyetso ka teng.

Ka kakaretso, Motso wa Momagano o ile wa netefatsa fela le rona re ileng ra se lemoga: Yunibesiti ya BBP ke yone e e momagantseng go feta tsotlhe fa go lebilwe se se ileng sa wediwa le ditshegetso tse di dirisitsweng. Go utlwa ka ga maemo a, re tshwanetse ra ipeela mme ra amogela mafoko a thotloetso mo go se re neng re se dirile dingwaga tse tharo tse di fetileng. Gase sengwe se se lemogiwang mo gae fela mme gape e le selo se se bonwang ke botlhe mo thutong e e phagameng.

Mo nakong e e fetileng, ka 16 tsa kgwedi ya Moranang, re ne re tshwere kopano e e ileng ya re boela mosola ya Khansale (Bona Lokwalodikgang lwa Khansale) Ke batla go tshwaela ka ditlhabololo tse di latelang:

Khansale e netefaditse thapo ya ga Rre Victor Mothobi e le Daarektara Tsamaiso ya Ditshelete tsa Tlhabololo ya Botho. Phatlhatiro e ntsha e, e tla re tiisa diatla go ela tlhoko dintlha tse di lebileng bathapiwa le baithuti. Go Victor ra re: Le ka moso ! “Sterkte” !

Re ya go le itsise ka ga letshwaokgwebo la tlaalo le le ileng la amogelwa ke Khansale. Letshwaokgwebo le le ntsha le la tlaalo le na le mebala e e tshwaraganeng ya setheo, e e tshegediwang ke mebala ya khampase, boleng ba tlaalo, sekao sa tlaalo le mafoko a boipuelo.

Kakaretso ya dintlhakgolo tse dingwe tsa nako e ke :

Re ne re na le boikwadiso ba maemo mo tshimologong ya ngwaga. Dikhampase tsotlhe di dirisa Varsity Student System (VSS) Le fa go ne go na le mathata mo go direng ka bonako ba dikomputara, re amogetse baithuti ba le 30,914, ka palo ya 6,349 ya ba bantsha. Ka baithuti ba dithuto tsa didekeree tsa morago ba ntse ba ikwadisa re lebile gape go feta palo ya bokwadisi ya 50,000 monongwaga (ka 2006 palo e ne e le 50,571) Ke batla go leboga bathapiwa botlhe ba ba neng ba tsere matsapa mo ditirong tsa bone go ela tlhoko le go netefatsa gore dithulaganyo tsotlhe di tsamaye sentle le go e wetsa.

Tiriso ya teknoloji le didiriswa tsa Oracle e bonwa e le e nngwe ya tse di maemio mo Aforika Borwa. "Oracle eBusiness Suite" e e ileng ya dirisiwa go tloga ngwaga o o fetileng, e thusitse thata tsamaisong ya yunibesiti ya BB. Dithulaganyo tsa pele tse di neng di sa nyalane di baakantswe mme diphatlha mo gareng ga tone di ile tsa kopanwa. Pele dithulaganyo di tswakannwa, tiro e ne e boeletswe, ebile data e ne e sa tshwane. Se se ne se dira gore tiro e sa wediwe sentle. Morago ga go nyalana ga dithulaganyo di le 28 tsa teng mathata ya nna sengwe sa maloba. Taolo e ile ya nna sengwe se se bonolo ebile kitso ya tshedimosetso ya nna e e tshepegang. Fa mongwe a fetola kitso ya mo a ka bonwang teng, ka bonako e setse e ka bonwa mo dithulaganyong tse dingwe. Se se ka diragala ka gonne mo go bewang dintlhakgolo tsa moithuti teng, di ka nna tsa ntshafatswa go tswa mo matljajoreng a mangwe. Ka gonne dikomputara di goloagantswe tshedimosetso e ka bonwa gotlhe mo e batlegang teng. Ka tsela e thulaganyo e mosolo-tomagano go YBB ebile tsamaiso ya yone e ya go nna mosola go yunibesiti mo dinakong tse di tlang.

Setlhophsa sa Oracle se neela tshegetso mo go rulaganyeng ga tsamaiso mo matlhakoreng a le mararo: mo gae ka tshegetso go mafapha mo ditsheleteng le mo metswedingthuso ya setho, go lefapha la IT ka go ba fa thuso ya botekheniki le go batho ba feme ya Global Bits mo yunibesiti e nang le kgolagano ya thuso le bone.

Ke batla go fetisetsa ditebogo tsa me go botlhe ba ba neng ba na le seabe mo go direng gore dilo tsothle di tsamaye sentle.

"Thobo ya akatemi" e a tshepisa – gaufi le 40,000 ya didikerii le didiploma di abetswe mo kopanong e e neng e tshwaretse kwa khampaseng ya Potchefstroom, kwa Mafikeng dikabelo di abetswe mo kopanong ya beke e e fetileng, go ya go tshwarelwa kopano kwa Vaal Triangle le gape kwa Potchefstroom mo kgweding ya Mopitlwe. Mo dikabelong tsa monongwaga go ya go abelwa didikerii tse 73 tsa bongka. (7 kwa Mafikeng, 57 kwa Potchefstroom le 9 kwa Vaal Triangle) Go balelwa le 40 ya didikerii tse di abetsweng mo kopanong ya Phatwe 2006 ke palo e e leng e kgolo go gaisa tsothle tsa pele – e tlabo e le rekoto. Dintlha dingwe tsa 2006 di mo go baakangweng mme ke tla bega Seetebosigo ka ga tsone.

Mo maemong a diporojeke tsa mosola-tomagano tsa 2007 ke bega gore re tsewelela sentle mo maemong a le mabedi a a latelang:- Re mo go tlhomeng ga ofisi ya go tseweletsa pele setheo (go kgobokanya madi) go tsamaelana le setheo tsa dithulaganyo tsa mo yunibesiting le go tlhoma yunibesiti mo setshabeng se se abelang dikabelo. Go tshwailwe e le setlapele sa mosolo-tomagano. Ofisi e e tla nkema nokeng e le e e tlhomilweng go bona dikabelo. Re setse re beile leitlho mo diporojekeng tse re di tlhaotseng.

- Re setse re tseweletse pele ka patlisiso go tlhoma Sentara ya Ditiro tsa Batsholadidikerii mo Yunibesiting ya BB. Maikaelelo kwa bofelong ke go thibela go katoga ga baithuti ba rona le mafelotiro. Ka go dira jaana re tla boelwa ke kitso ya gore diteng tsa maemo a rona di eme jang.

Re ntse re tsewelela sentle ka go ipaakanyetsa go runya ga setheo ka HEQC mo 2008. Ke lomilwe tsebe gore dithulaganyo tse dingwe tsa CAR tse di lebeletseng tsamaelano ya mananeo a akatemi di tseweletse le fa e se ka mo go batliwang ka teng.

Badiri ka nna, jaaka lo bone mo dikuranteng go ne go na le dkgogakgogano mo khamapaseng ya Vaal Triangle le gore go amogetswe pego ya mongwe yo o ileng a letsa phalana. Go ne ga dirwa patlisiso ya itaolo, ya tshegetswe ke Balebeledi mo gae gore ga go na bonnete mo ditlaleyong tsa "tshenyego, thekegelo ya balosika le tsietso" go tswa mo batsamaising ba maemogodimo. Dipatlisiso di tshwaile dintlha di se kae tse di sa siamang tsa tsamaiso. Ke solofela gore matlhakore otlhe a tla amogela phetso ya teng mme ba tsewelele ka go aga Khampase.

Lwa bofelo, Ke solofela mafelo a beke e tla nna lebaka la go ka ikhutsa gongwe la go ka wetsa tiro e o neng o ntse o e beetse thoko. Ke lebile kwa USA beke yotlhe kwa ke yang go bala pampiri mo khonferenseng mo yunibesiting ya Yale. Ke ya go etela le Ditheo tse di rileng go ka bona thuso ya madi.

A, batlhatheledi le baithuti botlhe ba itumele ka letsatsi la Kgololosego fa go ya go tlhola letsatsi la 27 ka kgwedi ya Moranang. Lo seka lwa lebala go kgatlhegelwa ke kitso ya gore re gololosegile, re lefatshe le le nang le temokerasi ebile re na le bokamoso bo bo phatsimang !

Ke a le dumedisa

Theuns Eloff
Motlatsa mokansaliri